

Column Kennismail van Hans Stegeman: Nederland-Duitsland: een voorbeschouwing

In de maand van het EK voetbal moet er natuurlijk aandacht worden besteed aan de voor Nederlanders meest gevoelige sportieve krachtmeting tijdens dit toernooi: Nederland-Duitsland op 13 juni 2012. Wellicht kan een voor Nederland goed resultaat op het EK nog wat optimisme bij de consument teweeg brengen. En dat hebben we hard nodig, zoals u in ons nieuwe Economisch Kwartaalbericht kunt lezen.

Het Duitse voetbal heeft in de afgelopen tien jaar een metamorfose ondergaan. In plaats van het 'werkvoetbal' waarmee ze in 1990 in Italië de laatste wereldtitel veroverden, zijn ze overgestapt op voetbal volgens de Nederlandse school. Een opmerkelijke parallel met de transformatie van het Duitse economische model.

Op economisch gebied is Duitsland op dit moment een van de weinige stabiele factoren in Europa. De economie heeft zich er na het recessiejaar 2009 behoorlijk hersteld, vooral door de uitvoer. De binnenlandse bestedingen zijn redelijk op peil gebleven en de regering Merkel heeft het overheidstekort goed in de hand. Ook opmerkelijk: Duitsland is een van de weinige landen in de eurozone waar de werkloosheid al geruime tijd aan het dalen is. Nederland bevindt zich daarentegen sinds driekwart jaar in recessie; de binnenlandse bestedingen staan onder druk en de werkloosheid is sinds medio vorig jaar weer aan het toenemen.

Er zijn twee belangrijke redenen die het huidige verschil tussen de Nederlandse en de Duitse economische prestaties verklaren. Ten eerste bestaat het Duitse exportpakket voor bijna de helft uit kapitaalgoederen, waardoor het gevoeliger is voor conjuncturele schommelingen. Vandaar ook de diepere recessie in Duitsland in 2009. Maar doordat de export meer dan die van ons land is gericht op landen buiten de eurozone die op dit moment harder groeien, neemt de Duitse uitvoer meer toe dan de Nederlandse. Ten tweede heeft Duitsland begin deze eeuw hervormingen ingezet op de arbeidsmarkt en een loonmatiging doorgevoerd naar Hollands model. Door deze koerswijziging zijn de arbeidskosten per eenheid product in Duitsland veel minder hard gestegen dan in andere landen, zoals Nederland. Zie hier de opmerkelijk voetbalparallel: Duitsland heeft ook de Nederlandse jeugdopleiding gekopieerd en daardoor het werkvoetbal ingeruild voor frivoler, aanvallend voetbal. Voor beide geldt dat het pas na verloop van tijd succes oplevert.

Economisch gezien staan we op dit moment duidelijk achter op de Duitsers. Onze economie groeit al twee jaar op rij minder hard dan die van onze oosterburen en ook de vooruitzichten voor komend jaar zijn niet rooskleurig. Wat nu te doen? Ook hier gaat weer een duidelijke parallel op met het voetbal: als je teveel bij het oude laat, dan worden de prestaties er niet beter op. De oplossing in de economie om beter te presteren, ligt meteen voor de hand: de economenmantra van hervormen, langer doorwerken, investeren in (kennis-)infrastructuur doet hier weer opgeld. En daarvoor hoeven we niet naar de Duitsers te kijken, want op veel terreinen, zoals pensioenen, hebben zij hun zaakjes echt niet beter op orde dan wij. Een uitgebreide analyse van de overeenkomsten en verschillen tussen de Nederlandse en Duitse economie vindt u in de Special in deze Kennismail.

En nu weer terug naar het voetbal. We weten van onze resultaten tegen de Duitsers op eindrondes van het EK dat (1) we vaker van ze gewonnen hebben dan verloren en (2) dit uitsluitend was in jaren dat het in Nederland economisch beter ging dan in Duitsland. Wat dat betreft zijn helaas de vooruitzichten voor 13 juni niet positief.

5 juni 2012